

DE BRASILIANSKE FISKERIER

AV
FISKERIAGENT A. J. HOLLEVIK

UTGITT AV FISKERIDIREKTØREN

De brasilianske fiskerier.

Den brasilianske revolusjon av 1930 var delvis båret av nasjonalistiske tendenser — Brasil for brasilianerne. Naturligvis hadde dette delvis sin grunn i den økonomiske krise, som samtidig satte inn over landet. Eksportens verdi sank stadig og pengenes verdi fulgte i samme spor. Det gjaldt å øke eksporten og minske importen og fremfor alt undlate å kjøpe fra utlandet det man kunde produsere innenlands. Dette fremstillet sig som et patriotisk bud. Man fikk kampanjen om å substituere hvete, importert fra Argentina, med mais. Man fikk dekret om å blande alkohol, fremstillet av sukker, med motorolje for å få denne betydelige konto noget ned. Man bestemte at jernbanene skulde blande en viss prosent kull av nasjonal produksjon med det importerte kull. Spørsmålet kom op om å substituere den fra India importerte jute med nasjonale fibrer og de personer, der tidligere hadde arbeidet for ophjelp av landets fiskerier fikk ny vind i seilene for propaganda mot import av klippfisk, og for å gjøre mest mulig effekt fordoblet de som regel, på papiret, denne import både i verdi og vekt.

Det er spesielt to personligheter, begge militære sjøoffiserer, som i de senere år har gjort sig bemerket som bekjempere av klippfiskimporten. Disse herrer er commandante Armando Pinna og comandante Frederico Villar, sistnevnte nuværende president for rådet for Landbruksministeriets avdeling for jakt og fiskeri (Secção de Casa e Pesca).

Hr. Pinna, som iallfall i det muntlige, har vist stor interesse for fremme av det brasilianske kystfiske, uttalte i et intervju i desember 1933 til en av Rio's største aviser, «Corrio de Manha»:

«Det gjelder i første rekke å motarbeide den skammelige import av årligars 70 000 tonn klippfisk til en verdi av over Rs. 100 000 : 000 \$ 000 — en fisk, som er uten nogen som helst næringsverdi men kun en tør halm, som vi nøder våre landsmenn å konsumere og bidrar på denne kriminelle måte å undergrave deres helse.»

Hr. Armando Pinna, som ved denne anledning nettop skulde foreta en reise til Amazonas (Manaos) for bl. a. å

studere og fremme fiskeriene deroppe uttalte videre i sitt intervju:

«Det er klart, at til dette trengs der penger, men disse penger har man ikke fordi man ikke vil. Hvis vi takserer de 70 000 tonn klippfisk vi importerer (kun 26 000 tonn) med 100 reis pr. kilo vilde det gi mere enn nødvendig til utgiftene med Departementet for fiskeri. Man bør absolutt sette op salgsprisen på klippfisk, da dette er et produkt som er kondemneret som menneskeføde.»

Den annen offentlige fiende av klippfiskimporten, hr. commandante Frederico Villar, uttalte i september ifjor på et foredrag i Rotary Clubben i Rio bl. a.:

«Vi er fullt bekjent med at våre kyster, elver og innsjøer har en kolossal fiskebestand og allikevel importerer vi årlig for et hundre tusen Contos i klippfisk og annen fisk av dårligste slags, som kun er avfallet av de utenlandske fiskerier.»

og i sin åpningstale i anledning den første nasjonale fiskekongress (Primeiro Congresso Nacional de Pesca) uttalte han bl. a.:

«Det er stor skam, at vi årlig importerer utenlandske fiskeprodukter til en verdi av hundre tusen Contos.»

Efter en sådan kampanje, som man skulde tro vilde være istand til å gjøre det av med klippfiskimporten i en-to-tre, vil det være av interesse for den norske fiskerinærings menn å bli nærmere bekjent med de brasilianske fiskeriers virkelige stilling og om man her råder over elementer hvormed man, i en kortere tidsperiode, kunde substituere klippfisk med nasjonal produksjon således som det i de senere år har været tilfelle på mange andre områder, bl. a. med poteter, løk, ris etc. som for tyve år tilbake importertes i store kvanta men som nu produseres her i landet i tilstrekkelige mengder. Det mangler ikke på vilje hos de brasilianske autoriteter å utelukke klippfisk, således som tidligere er gjort med utallige andre industriprodukter, såsnart den kunde substitueres med surrogat av innenlandsk produksjon. Dette så meget mere som størstedelen av klippfisk importeres fra land som f. eks. Nyfundland, der er dårlige kunder av brasilianske produkter.

Lovgivning og organisasjon.

Allerede i 1846 kom der en lov, som påbød matrikulering av fiskere og deres båter og som påbød studium av fiskerinæringen og forsvar av fiskebestanden. I 1856 kom der visse

bestemmelser, som tok sikte på å beskytte fiskerstanden. Etter hvad der meddeles blev denne lovgivning dog kun på papiret inntil 1912, da en ny lov skapte det såkalte *Inspec-toria de Pesca*, tillagt Landbruksministeriet. Visse tiltak i retning av å ophjelppe fiskerinæringen kom nu istand. Et krigsmarinefartøi, «José Bonifacio», blev sendt på oceanografiske studier. Likeledes er det fra nu av at de første fiskekolonier blev skapt i forbindelse med elementere skoler for fiskere. Dessuten blev der opprettet en biologisk avdeling for studium av fiskens biologi. Imidlertid, som det så ofte har skjedd i brasiliansk administrasjon, som er brolagt med gode forsetter, der kom en forandring i administrasjonen. Hver regjering har som oftest sitt spesielle program, der istedetfor å bygge på det foregående, foretrekker å lave noget nytt. I 1914 blev fiskeradministrasjonen igjen fratatt Landbruksministeriet, og tillagt Marineministeriet, inntil den igjen, ifjor, ved et nytt dekret, blev tillagt Landbruksministeriet som et særskilt departement, under navn av «*Serviços de Casa e Pesca*».

I løpet av denne tid blev der langs kysten stiftet flere fiskerkolonier, der i 1931 underholdt i alt 405 elementerskoler med i alt 15 327 elever, tall som i 1934 var vokset til henholdsvis 441 og 16 668, hvilket ikke så litet i et land hvor 80 % av befolkningen ikke kan lese eller skrive. Der er blitt installert forskjellige sanitetsstasjoner og opprettet endel fisker-kooperativer. Fiskerkoloniene er blitt centraliserte i en landsforening under navn av «*Confederação geral dos pescadores do Brasil*» med hovedkontor i Rio de Janeiro. I 1929 blev den første fiskerfagskole opprettet i Santos under navn av *Instituto de Pesca Maritima*.

Fiskerilovgivningen blev ifjor helt revidert og fornyet i den nye lov «*Codigo de Caça e Pesca*» av 2. januar 1934. Av denne lov, hvis eksekusjon er underlagt «*Serviço de Caça e Pesca*», vil det være av interesse å referere følgende punkter:

Man kan ikke drive profesjonelt fiskeri uten å være matrikulert i en anerkjent fiskerkoloni. Mindreårige under 16 år kan ikke matrikuleres selv om foreldre eller verge samtykker. Enhver profesjonell fisker er pliktig å tilhøre fiskerkolonien på det sted han bor. Enhver gruppe av minst 150 fiskere danner en koloni, hvis statutter er utarbeidet av Fiskernes Landsforening og approbert av Landbruksministeriet. Enhver koloni har sin representant i Fiskernes Distriktsavdeling i hver stat og disse distriktsavdelinger velger sine representanter i Landsforeningen. Landsforeningen skal organisere og fiskalisere de forskjellige kolonier.

Der er i loven, som inneholder ialt 228 artikler, en hel masse forbud og reglement med hensyn til benyttelse av fangstredskaper. Det er forbudt å tråle nærmere enn 3 mil fra land, når det gjelder almindelig trålfiske, med «reke-trål» 1 mil fra kysten, med kastenot mindre enn 200 meter fra land. Det er forbudt å fange fisk ved anvendelse av dynamit eller gift. Der er dessuten en hel masse andre forbud der for det meste tar sikte på å beskytte fiskebestanden. Amatørfiske er forbudt uten mot licens, der koster Rs. 20 \$ 000 årlig, og det er forbudt å selge fangsten. Loven bestemmer dessuten maskestørrelser for de forskjellige fangstredskaper. Den nye fiskerilov bestemmer, at alle fiskerbåter skal være merket med et Z i stevnet likesom det er bestemt hvorledes fiskerne skal forholde sig på fangstplassene i tilfelle fangstredskapene tørner sammen. Av statistiske hensyn er det pålagt alle de små fiskerfarkoster å anmelde i den respektive koloni den daglige fangst, og større havfiskefartøier skal anmelde fangsten direkte til «Serviço de Caça e Pesca».

Kun brasilianere kan drive profesjonelt fiske og $\frac{2}{3}$ av båtmannskapet må være fødte brasilianere. Det er ikke tillatt utlendinger å være medeiere i fiskebåter. Utenlandske fiskefartøier eller nasjonale, utrustet med mannskap av utlendinger, er forbudt å fiske i brasiliansk farvann og er, ved overtredelse, underlagt straff for kontrabande og andre straffe anvendelige på tilfellet, som er 1 å 2 års fengsel eller mulkt fra Rs. 500 \$ 000 til Rs. 2 : 000 \$ 000 og beslagleggelse av fartøi og fangstredskaper.

Ved dekret av 8/3 1934 er direktoratet for Jagt og Fiskeri blitt en avdeling av Landbruksministeriets departement for animalsk produksjon. Fiskeridirektoratet har bl. a. som oppgave å skape utklekningsanstalter for fisk, reker, østers, foreta alt til fiskebestandens beskyttelse, fremme undersøkelser om fiskens biologi, undersøke de forskjellige fiskesorters næringsverdi og klassifisere dens økonomiske verdi på basis herav, foreta oceanografiske studier for opdagelse og kartlegning av fiskebanker, fremme rasjonelt fiskeri efter moderne metoder, studere beste metoder for oppbevaring og transport av fisk og studium for konstruksjon av de mest hensiktsmessige fiskefarkoster, med tilbørlig hensyn til stedlige forhold. Studium til på beste måte å utnytte avfallsprodukter av fisk for fremstilling av fiskemel, olje, guano og andre biprodukter.

Til praktisk fremme av disse oppgaver skal der opprettes profesjonelle skoler med oppgave å undervise de beste fiskemetoder, forarbeidelse og reparasjon av mindre fiskefartøier, forarbeidelse og reparasjon av fiskeredskaper samt elemen-

tær undervisning i navigasjon. Disse skoler skal fortrinsvis opprettes i de store fiskecentrum og første skole skal anlegges i Rio. Fisketorv skal også opprettes i havner, hvorfra større fiskerier foregår.

Fiskeridirektoratet skal også ha som oppgave å fremme opplysning og hygiene i fiskerkoloniene samt fremme opprettelsen av konsum- og produksjons-kooperativer blandt fiskerne.

Jagt- & Fiskeriråd bestående av en representant fra hver av følgende korporasjoner: Fiskeridirektoratet, fiskerne, jegerne, fiskerirederne, fiskekonservfabrikkene, krigsmarinen, Nasjonalmuseet, samt fire notoriske fiskeritekniske spesialister skal assistere Fiskeridirektoratet med råd og dåd.

Som man forstår, har den nyskapte fiskeridireksjon i Brasil satt sig en oppgave, som omfatter fiskerinæringen i alle detaljer, like fra de mest videnskapelige til de mest praktiske. Spørsmålet er da, vil denne oppgave nu bli realisert eller vil det kun bli et tiltak som så mange andre? Retningen er sikkerlig riktig men det er tvilsomt om farten blir upåklagelig. Jeg hadde i desember, sist, anledning til avlegge en visitt hos direktøren for «Secção de Caça e Pesca», hr. Dr. Moreira da Rocha. I en lengere samtale med ham nevnte jeg bl. a. at vi vel nu måtte være forberedt på at i fremtiden vilde klippfiskimporten ophøre, hvortil han svarte, at importen av klippfisk vilde vel enda fortsette nogen tid, men Brasil vilde iallfall forsøke på å bli mest mulig selvstendig også på dette område og han håpet at i løpet av en tyve-års periode skulde det lykkes.

Som et første iøinefallende utslag av det nye fiskeridirektoriats virksomhet fikk vi i november ifjor den første nasjonale fiskekongress, avholdt under landbruksministerens beskyttelse. Ved denne anledning blev der avlagt visitt i en fiskerkoloni nær Rio og landbruksministeren i følge med andre spisser innen fiskerinæringen gikk en dag ombord i en av Lloyd Brasileiros passagerbåter, spesielt leiet, for å kunne se på hvorledes tråling foregikk fra trålerdampskibet «Commandante Loretti», der for anledningen var sendt ut å tråle rett ut for Rio's havn. Dette var naturligvis gjort for å gjøre landbruksministeren mere begeistret for moderne havfiske. Denne uttalte også ved åpningen av Fiskekongressen, at hvad han hadde å si i regjeringens navn kunde resumeres i dette: «at denne tenker å realisere Fiskeridirektoratets program i hele sin utstrekning og i stigende skala».

Imidlertid, bortsett fra denne foreløbige rent teoretisk nyorganiserte administrasjon av fiskeriene, hvilke effektive elementer kan man regne med?

Fiskebestanden.

På grunn av mangelfulle for ikke å si helt manglende statistiske oppgaver er det vanskelig å uttale noget bestemt om fiskebestanden på den brasilianske kyst. Kraftpatrioter som Armando Pinna og Frederico Villar taler alltid om de kolossale beholdninger av fisk som finnes på kysten og i de store elver og innsjøer, men hvis disse beholdninger er så uendelig store virker det nærmest absurd å sette store straffer og bøter for tilintetgjørelse av rogn og fiskeyngel. Man er nødt til å ta disse uttalelser om kolossale fiskemengder med forbehold inntil nøkterne undersøkelser har bekreftet det. Av samme grunn kan man heller ikke akseptere uten reservasjon de fangstoppgaver, som disse propagandister gir med hensyn til de fangster som trålerne bringer iland og som jeg nedenfor skal komme tilbake til. At der fins betydelige kvantum fisk på den 7000 kilometer lange kyst, derom er der vel ikke tvil, men som sagt, det er vanskelig å få en pålitelig opgave i tall herover. Der finnes sikkerlig flere fiskebanker på det forholdsvis grunne havplatå, som stikker ut fra den brasilianske kyst, som enda er utforsket og som det nye fiskeridirektorat bl. a. har som oppgave å la undersøke.

Der foregår jevnt fiske langs hele kysten. Spesielt nevnes sonen omkring Paraná og Santa Catarina, hvor der bl. a. skal være rikt reke- og hummerfiske. Fiskesorten «Tainha» er spesielt nevnt i forbindelse med Santa Catarina og fisken «Bagre» i Rio Grande do Sul. Der drives jevnt fiske utenfor Rio de Janeiro, Esperito Santo og Bahia like op til Para. Dessuten berettes der om stor fiskebestand i de store innsjøer og elver, spesielt Amazonfloden, San Fransisco og Paraná. I sistnevnte flod blev der i 1929 opprettet en fiskestasjon i Porto Epitacis med anlegg av kjøleri med henblikk på transport av ferskfisk til S. Paulo.

Efter en statistikk utarbeidet av «Confederação Geral de Pescadores i Rio, skulde det samlede kystfiske i 1929 utgjøre kun 5 700 tonn ferskfisk, deri da naturligvis ikke innbefattet trålfisk. Ifølge en annen opgave skulde der i løpet av et tremester samme år være opfisket på hele kysten i alt 2 088 tonn fisk og i alt 2 567 455 stykker fisk. Imidlertid ingen av disse oppgaver kan være pålitelige. Den eneste pålitelige opgave, men som kun omfatter Rio de Janeiro, er den som nu organiseres av «Secção de Caça e Pesca» basert på den daglige auksjon i det nyskapede Entrepoto. Ifølge denne kilde var der i månedene november—desember 1933 bragt til torvs i Rio 1 814 tonn fisk til en verdi av Rs. 2 250 : 473 \$ og i tidsrummet jan.—oktbr. 1934 11 846

tonn til en verdi av Rs. 18 846 : 000 \$. Det må bemerkes at Rio er uten sammenligning Brasil's betydeligste ferskfiskmarked, likesom de fleste av Brasil's få fiskedampbåter bringer sin fangst hertil. På basis av disse opgaver har den gjennomsnittlige daglige tilførsel dreiet sig om 40 tonn. Det fremgår at gjennomsnittspris har vært ca. 1 \$ 500 pr. kg.

Jeg har ingen bestemt oppgave over tilførslene i S. Paulo. I 1929 hadde S. Paulo daglig tilførsel av ca. 16 tonn ferskfisk, delvis fra ovennevnte Porto Epitacio og delvis fra Santos. Man meddeler mig på fiskemarkedet her, at den daglige tilførsel er fra 100 å 300 kasser iset fisk. Prisene i detalj dreier sig om 3 \$ å 4 \$ for de beste sorter som «Pescada», «Vermelho», «Garopa» og «Namorado». Naturligvis varierer disse priser noget efter tilførslenes størrelse.

De forskjellige fiskesorter.

Der opgis å finnes ca. 2 000 forskjellige sorter fisk i brasilianske farvann, floder og innsjøer, og i en beretning fra 1929 ser jeg, at de til Fiskernes Landsforening knyttede kolonier skulde i løpet av et tremester ha fanget 204 forskjellige sorter fisk. En stor del av denne fisk er småfallende, mens der finnes iblandt enkelte sorter som blir ganske store og større enn vår torsk som f. eks. «Garopa». De mest ettertraktede og derfor best betalte sorter er «Garopa», «Pescada», «Roballo», «Vermelho», «Namorado» og «Badejo». Nogen av disse sorter, som «Garopa», «Vermelho» og «Roballo» opgis å fanges utelukkende på liner og på dypt vann. «Garopa» ligner i smak meget på vår brosme og er et godt materiale for fiskepudding. «Pescada» er mere vannholdig og ligner i smak mere på vår torsk. Ved siden av disse sorter kan nevnes «Corvina», en fisk av ganske bra størrelse, mere tør og ligner i smak på vår sei. Denne fisk er ofte til stede i større mengder og da den er forholdsvis billig kunde det måskje være mulig å lave klippfisk av den.

I Amazonfloden fiskes den meget omtalte «Pirarucú», en fisk, som ofte blir større enn vår vintertorsk og spises i fersk tilstand av befolkningen deroppe. En del blir saltet og tørket for eksport til omliggende distrikter. Enkelte ganger kommer der mindre remisser ned til Rio og Santos. Fiskeridministrasjonens folk sier at fisken er til stede i Amazonfloden og tilliggende bifloder i store masser og at en industri basert på utnyttelse av denne fisk vilde være en ren gullgrube, hvorom mere nedenfor.

Der er i Rio foretatt bromatologisk undersøkelse av «Pirarucú» sammenlignet med almindelig klipptorsk med følgende resultat:

	Klipptorsk	Tørret Pirarucú
Vann	32.50	34.07
Tørr substans	67.50	65.93
Fett	1.10	8.28
Æggehvite	38.80	43.75
Salte	23.90	13.90

Næringsverdi i kalorier:

	Klipptorsk	Tørret Pirarucú
Fettholdige stoff	10.2	77.00
Kvelstoffholdige stoff	159.1	180.00
Total i 100 gr	169.3	257.00
Verdi av 100 gram tør subst.	251.00	390.00

Der finnes i Amazonfloden en annen ferskvannsfisk, «Tucunare» som skal bli op til en meter lang og skal være meget velsmakende og ligne på laks, likesom enkelte sorter skal ha rødlig kjøtt. Da fisken er meget fet skal den ikke egne sig for tilberedning som klippiisk, men skal egne sig godt for konserver eller iset.

Foruten de allerede opregnede fiskesorter foregår der fiske av sardiner på kysten omkring Rio. Sardinyngel blev for lang tid tilbake overført fra Portugal. Der finnes betydelige kvanta reker på flere steder langs kysten likesom hummer skal være til stede i større utstrekning på kysten omkring Paranaguá.

Fiskerflåten.

Det er først efter opprettelse av det nye fiskeridirektorat at der foreligger en statistikk over den brasilianske fiskerflåte. Ifølge denne skulde der i 1933 være matrikulert 68 819 fiskere, der forsørget 189 017 personer med i alt 31 017 åpne båter og 266 motorfartøier (heri innberegnet fiskedampbåter, 5, som ikke er spesielt nevnt). En brasilianer, som er medeier i havfiskeselskap, uttalte, at denne statistikk er sikkerlig ikke nøiaktig og overdriver antallet av fartøier. Der er i denne statistikk ikke nevnt noget spesielt om fiskedampbåter eller trålerselskaper. Ifølge opplysning fra privat hold finnes der følgende tråler-kompanier:

Med kontor i Rio:

Sociedade Oceanica de Pesca Ltda (filial i Santos). Kapital Rs. 1 000 : 000 \$ 000. To trålere av tysk oprinnelse.

Lage Irmãos. Kapital ukjent. To fiskedampbåter, hvorav en virkelig tråler og en slepebåt utstyrt som fiske-dampbåt. Disse fartøier fisker kun for proviant til damp-skibsselskapet «Companhia de Navegação Costeira» som i virkeligheten hører til samme kompani.

Med kontor i Santos:

Empresa de Pesca Santos Ltda. Dette selskap har en virkelig tråler og to mindre tredampskib som trekker «traneiras».

José Maria Mendes Russo. En tråler, «Com-mandante Loretto».

Hermed er hele havfiskeflåten opregnet.

Når undtatt motorkuttere, som driver linefiske, består størstedelen av de åpne båter av «Canôas», uthulet av en trestamme (se omstående fotografi) eller også i Nord Brasil av «Jagandas», der er sammensatte av tømmerstokker som en plattling, der ligger på sjøen. Som man vil forstå er denne fiskeflåte så primitiv som den kan være og det vil ikke være på basis av denne flåtes produksjon, at man i en hånd- vending skulde bli uavhengig av klippfiske eller substituere denne. Derved at utlendinger er avskårne fra å delta i fisket og det således er utelukket at friskt blod og initiativ kan strømme til utenfra vil det vel ikke gå så hurtig å få fisker-flåten modernisert. Hverken «Canôas» eller «Jangadas» kan stå sig i sjø. Kanôa-fiskerne holder sig derfor som regel til smult innestengt farvann, der ikke er så almindelig langs hele kysten som hjemme hos oss, da mestedelen av kysten her er uten beskyttelse. Visstnok er havet her som regel meget roligere enn under den norske kyst. Et fiske som skulde forslå noget måtte for det meste gjøres av trålere eller sjødyktige større motorbåter, men hertil fordres der mange penger, men pengemennene i Brasil har hittil ikke vist nogen interesse for å sette penger inn i fiskeri. En undtagelse er det mektige firma Industrias Reunidas Matarazzo, der for nogen år siden anskaffet en tråler, men har siden opgitt driften. De brasilianske autoriteter er også opmerk-som på at med den nuværende utrustning er det vanskelig

FESTA DOS PESCADORES

å få bukt med klippfisk. Hr. Armando Pinna skrev i en rapport i 1929:

Fisket i Brasil er spredt og smått og vi har intet skapt efter moderne prinsipper. Kun store foretagender utrustet med de mest moderne hjelpemidler vil kunne løse fiskeriproblemet i Brasil således som det er blitt løst i de land, som er de ledende på fiskeriets område.»

Ifølge brasiliansk statistikk innførtes til Brasil i 1933 26 122 tonn klippfisk, som i fersk tilstand veiet ca. 80 000 tonn. Rio importerte alene 6 354 tonn, tilsvarende ca. 20 000 tonn fersk fisk, hvilket er næsten dobbelt så meget som det totale kvantum av ferskfisk tilført Rio i samme tidsrum.

Jeg mener derfor, at foreløbig er der ingen fare for, at utenlandsk klippfisk skulde kunne substitueres av innenlandsk produksjon, ikke alene på grunn av at der ikke finnes tilstrekkelig tilgang av fisk men likemeget fordi de sorter som kunde substituere vår klipptorsk vilde falle altfor dyr, idet den opnår bedre priser som fersk. «Garopa» og «Pescada» selges på fisketorget i Rio (Entrepoto) til 2 \$ 500 à 3 \$ 500 pr. kg., rund, hvilket svarer til 70 à 80 øre pr. kg. Der er ingen som kan lave konkurrancedyktig klippfisk med råfisk til den pris selv om man tar i betraktning at klippfisk er tollbeskyttet med ca. kr. 10.00 pr. kasse. Klippfisk måtte derfor eventuelt laves av de billigere sorter, men disse, når undtaes «Corvina» er som regel meget småfallende fisk, der tørret litet vilde egne sig til at kvalitetskonkurrere med vår klipptorsk. Sådant fisk av mindre størrelse (ca. 30/40 cm.) er «Tainha», som på bestemt tid av året kommer i stim på kysten av Paraná og Santa Catarina. Det er dog ikke av denne sort men av en annen, «Batoca», at man nu gjør forsøk med å lage små kvanta klippfisk. Men selv for disse billigere kvaliteters vedkommende gjelder det, at man ikke har tilstrekkelig tilgang av råmateriale for i større utstrekning å kunne substituere den innførte klippfisk. Denne fisk vilde aldri kunne konkurrere i kvalitet med vår klipptorsk og kunde kun selges til betydelig underpris. Der er i lengere tid ankommet fra Rio Grande do Sul en saltet og lettørket fisk «Bagre». Denne selges også som et surrogat for klippfisk men det solgte kvantum har i flere år vært omtrent uforandret. Kjøttet får efter prepareringen en rustfarve.

Med hensyn til tilberedning av den ovenfor omtalte «Pirarucú», tillater jeg mig referere en uttalelse av sekretæren i Fiskernes Landforening, hr. Elzamann Magalhaes, i en avisartikkel skrevet i 1931, som følger:

«For at «Pirarucú»-fisken kunde bli til staten Para's største inntektskilde, vilde det være tilstrekkelig at man fikk denne fisk innført

på alle landets markeder til fortrengsel av Bacalhau. For med fordel å gå igang med et sådant foretagende vilde det være nødvendig å løse følgende tre oppgaver: formering av fiskebestanden i innsjøene, forbedring i salte- og tørre-metoden og adoptering av moderne metoder til fremstilling av et produkt på høide med utlandets. I dette øiemed burde Federalregjeringen oprette en stasjon i Nedre Amazonas, for bl. a. å undervise i beste måte å tilberede fisken på. Hittil har man saltet og tørret fisken, men på grunn av den primitive behandlingsmåte, presenterer det ferdige produkt sig ikke så at det kan konkurrere med utlandet. Dessuten, det salt som anvendes, er ikke rent, hvorav kommer «ardido», det samme som rødmid på klipffisk, røde flekker som kan observeres på tørr Pirarucú, forårsaket av urent salt.»

Herefter gir hr. Magalhaes i samme artikkel en del vink og råd om hvorledes fisken bør tilberedes. I 1933 blev hr. Armando Pinna sendt til Amazonas (Manaos) for bl. a. å sette fart i fiskeriene deroppe. Der blev visstnok, på hr. Pinnas anmodning sendt et par mann derop fra Landbruksministeriets biologiske institutt. Hr. Pinna sendte nogen ferskfiskprøver nedover men beklaget sig over at kystbåtene ikke hadde sine kjølerier i orden og at der ikke blev lagt den nødvendige interesse for dagen. Dermed blev det visstnok. Hr. Pinna er kommet tilbake fra Amazonas og har i det siste ikke la høre mere fra sig angående de lovende fiskerier deroppe.

Nedenstående artikkel er fra 1931, inntatt i et tidsskrift som utkommer i Rio:

«Med hensyn til bacalhau kan det nevnes, at Amazonas og dens tilløp produserer «Pirarucú», en fisk som har bedre smak enn bacalhau og spises av befolkningen i Amazonas. Imidlertid, her i Syd Brasil, koster en kilo «Pirarucú» 20 à 25 % mere enn bacalhau og de kvanta som kommer hertil er minimale.»

På siste varemesse i Rio var der utstillet klipffisk av ferskvannsfisken «Suruby», tilberedt i Pirapora i det indre av staten Minas Geraes ved elven Sao Fransisco.

Konsesjon på havfiske.

I 1929 dukket her op en portugiser, Commendador José Julio Correa da Silva, som utgav sig for å være president for «Armadores de Navios Portuguezes» og som søkte konsesjon på opprettelse av et stort havfiskeselskap med en angitt kapital på Rs. 50 000 : 000 \$ 000 (ca. 15 mill. kroner) og

som lovet å sette inn i driften ca. femti moderne fiskefartøier, såfremt konsesjon oppnåddes.

Denne herre, for å opná sin hensikt, gikk også løs på den importerte klippfisk, som han i et intervju med en avis i 1929 betegnet som «den dårligste av all fisk» og at hvilken som helst brasiliansk fisk var bedre enn bacalhau, «som er meget litet vitaminholdig og hvis eneste kvalitet er å konservere sig lenge i saltlake fordi den er mager». Hr. Correa da Silva's konsesjonsandragende gikk ut på:

1. Fritagelse for alle skatter undtatt stempelavgift i et tidsrum av 30 år.
2. Ekspropriasjonsrett til grunner som måtte være nødvendige til driften, rett til å bygge mindre jernbaner og til utbygging av vannfall i samme øiemed.
3. Tollfri import av olivenolje for nedlegning av konserver.

Hr. Correa da Silva mente han måtte ha sådanne fordeler da ingen studier eller undersøkelser var gjort i Brasil med hensyn til rasjonelt havfiske, og det således dreiet sig om et helt nyrådningssarbeide. Til gjengjeld vilde det opprettedes kompani skaffe:

6 moder-stasjonsbåter på hver 2000 tonn, som skulde stasjoneres med bestemte mellemrum langs kysten. Der skulde anskaffes 21 store trålere på 600 tonn hver, 21 store motorbåter, 5 store «traneiras» for sardiniske, i alt 53 fartøier. Der garantertes en årlig produksjon av 26 000 tonn ferskfisk til en gjennomsnittspris av 1 \$ 500 pr. kg., 36 000 tonn guano, 11 000 tonn fiskeolje, 11 000 tonn konserver, i alt 94 000 tonn fiskeprodukter. Der skulde opprettes i alt 7 fiskestasjoner langs kysten, hver utstyrt med fiskekonservfabrikk, skibsverft for reparasjon, bolighaver for fiskerne, skoler og barnekrybber, kjølelager etc.

Konsesjonsandragendet blev først innlevert til staten Sao Paulo i 1929 og oppnådde dengang å bli anbefalt av foran omtalte Armando Pinna. Av en eller annen grunn blev det ikke vedtatt men i 1931 blev det, delvis utvidet, innlevert til Federalregjeringen i Rio. Imidlertid hadde hr. Pinna nu vendt helt om og motarbeidet forslaget, som ihvorvel det hadde sikret sig en fordelaktig mottagelse i regjeringsdepartementet (Arbeidsdepartementet), blev motarbeidet av Marinens spesielle representant og Fiskernes Landsforenings Central i Rio, idet fiskerne naturligvis var redde for at det pojekterte store kompani vilde ta deres næring fra dem. Det blev uttalt, at hr. Correa kun var ute på konsesjonsfiskeri, at han slett ikke hadde den kapital bak sig som han reklamerte med, at det

vilde være umulig å garantere leveranse av ferskfisk til gjennomsnittlig kun 1 \$ 500 pr. kilo, at Fiskernes Landsforening, uten noget monopol, hadde gjort meget mere for fiskerne enn det nye kompani lovet. Der opstod en polemikk i avisene og det hele endte med at der blev ingen konsesjon av. Jeg nevnte dette tilfelle under min samtale med hr. fiskeridirektør Dr. Moreira da Rocha, i desember, og han nevnte at siden var der kommet andragender av lignende art, men han hadde avslått dem da man ikke kunde gjøre fiserinæringen til monopol.

Fiskekonserver.

Der eksisterer 1 fabrikk i Rio og 1 i nærheten av Rio i Sao Gonçalo. Førstnevnte fabrikk drives av firmaet Irmaos Matto & Cia under navnet Fabrica «Neride», Rua Alegria N. 120/130. Sistnevnte fabrikk, som er den største, tilhører «Empreza Brasileira de Productos de Pesca» og har filial i Pirapora. Kompaniets produkter pakkes under merkene «Nave» og «Rainha dos Mares». Begge disse fabrikker nedlegger sardiner i saltlake eller presset i 2 kg., 5 kg. og 10 kg. bokser, efter portugisisk mønster. Det er vanskelig for utenlandske produkter å konkurrere på grunn av tollene og hvis der allikevel fremdeles selges endel portugisiske sardiner av samme pakning er det fordi kvaliteten av denne vare ansees meget bedre.

Ifølge de opgaver jeg har, finnes der enda ingen fiskekonserverfabrikk i Santos, og det synes som en fabrikk der måtte være en lønnsom forretning, hvis anlagt og drevet rasjonelt. Da det kunde tenkes, at nogen av våre hjemlige fiskekonserverfabrikker kunde ha interesse herav og da det dreier sig om en industri, hvormed norske produkter, på grunn av tollene, absolutt ikke konkurrerer, skal jeg referere hvad den portugisiske fiskehermetikkfabrikant, der besøkte fiskekongressen i Rio, uttalte for et par måneder siden i et intervju med en Sao Paulo-avis:

«Hvem som helst, som vilde anlegge en fiskehermetikkfabrikk i Santos vilde få gode renter av sine penger. Jeg undersøkte de sardiner, som finnes her, og fandt dem utmerket. Siden jeg kom iland i Brasil, med oppgave ikke alene å lære en av mine beste markeder å kjenne, men for å observere mulighetene for ny industri og efterat ha overvært fiskekongressen i Rio har jeg forsøkt å studere forholdene i Sao Paulo og er kommet til det resultat, at man kan nedlegge sardiner såvel i importert olje (olivenolje) som i bomullsfrøolje, som

produceres her i ren og førsteklasses kvalitet. Jeg vilde velge bomullsfrøolje. Man kan også legge sardinen i saltlake. Til en fabrikk på en årlig produksjon av 50 à 60 000 kasser vilde man behøve en kapital på ca. Rs. 300 : 000 \$ 000 (ca. kr. 100 000.—), hvorav $\frac{1}{3}$ til maskineri, $\frac{1}{3}$ til fabrikkbygning og resten til driftskapital. Man kunne garantere en nettofortjeneste av Rs. 20 \$ 000 pr. kasse. Spesialiserte arbeidere kunde komme fra Portugal, til å begynne med 2 mekanikere og 6 kvinner, som var velkjent med fabrikasjonen.»

Når vedkommende hermetikkfabrikant uttalte sig så åpent synes det som formålet var, indirekte, å innby eventuelt interesserte til tegning av kapital. Det synes dog som en fiskekonserverfabrikk i Santos kunde være en lønnsom forretning, ikke alene for nedlegning av sardiner men av fiskekonserver, som vi har hjemme. I denne forbindelse tillater jeg mig å nevne, at for en tid siden blev der tilfeldigvis servert i en av Rio's fineste restauranter norske fiskeboller, som fant storartet avsetning til tross for at det var en helt ukjent rett. Det er imidlertid umulig å importere denne artikkel, fiskepudding eller seikaker, da tollen er ca. kr. 3.— pr. kg. til tross for at denne måte å tilberede fisk på er helt ukjent her.

En aksjonær i det største trålerselskap i Santos uttalte til mig at hans kompani vilde være interessert i en fiskehermetikkfabrikk, vilde skaffe råmaterialer og fabrikkbygning, hvis nogen vilde skaffe det nødvendige maskineri og man kunde danne et spesielt selskap.

Utnyttelse av haifisk.

«Empresa de Exploração de Oleos Animais» driver haifiske i Maranhau (Nord-Brasil) og utnytter alle deler av fisken, like fra skinnen til benene, til forskjellige slags produkter. Av leveren uttrekkes tran, der som bekjent er meget vitaminrik. Haifisk er til stede i store mengder i Nord-Brasil, og selskapet hadde i et år fanget 6 000 hai.

Rentabilitet av havfisket.

Der finnes herom de mest motstridende uttalelser, alt efter fra hvilket hold uttalelsene kommer. Presidenten for Fiskerirådet, hr. Frederico Villar, som jeg tidligere har citert, uttalte forleden offentlig i et foredrag, at

«en tråler bringer i løpet av få dager 30 à 40 tonn utmerket fisk og en motorbåt kommer med 15 à 20 tonn linefisk tre fire ganger om

maneden. Dette er ganske almindelig i Rio og Santos. Der er kolossal stim av «Tainhas», «Chareus» og andre vandrefisk på hele den brasilianske kyst. En tråler gjør almindelig tre reiser pr. måned og bringer i alt 70 à 75 tonn fisk. De normale utgifter pr. måned er 45 contos. Med den gjennomsnittspris som har vært opnådd for fangsten disse siste måneder kan man ansette disse tråleres bruttofortjeneste til 100 contos månedlig, m. a. o. en årlig utgift på 540 contos mot en bruttofortjeneste på 1200 contos, hvorved der blir en nettofortjeneste på 600 contos. Således kan jeg nevne, at tråleren «Laboremus, til tross for stygt vær hadde på siste reise en fangst av 21 tonn fisk.»

Hvis havfisket her var en sådan gullgrube vilde man tjene igjen verdien av en fiskedamper på et års tid.

Imidlertid, det er utvilsomt, at disse oppgaver er feilaktig og overdrevne å dømme etter oppgaver fra andre hold. I den anledning tillater jeg mig hitsette en rentabilitetsberegning publisert i «Diario da Noite» (Rio) 1/5 1931 og utarbeidet av Fiskernes Landsforbunds Central i Rio. Heri gjengis regnskapet for en trålers gjennomsnitts fangst på en ti dagers tur:

I n n t e k t :

12 tonn fisk à 1 \$ 500 pr. kilo Rs. 18 : 000 \$ 000

U t g i f t :

60 tonn kull	Rs. 7 : 800	\$ 000
50 tonn vann	» 200	\$ 000
25 tonn is	» 1 : 750	\$ 000
Kost til 19 mann	» 500	\$ 000
Smurning	» 200	\$ 000
Småutgifter	» 40	\$ 000
Verdiforringelse i båt og fiskeredskaper	» 700	\$ 000
10 dagers hyre til mannskap	» 1 : 853	\$ 600
Procenter på 12 tonn fisk	» 862	\$ 500
	» 13 : 906	\$ 100

O v e r s k u d d, men ikke medtatt administrasjonsutgifter og visse andre utgifter Rs. 4 : 093 \$ 900

altså ca. 4 c o n t o s fortjeneste, enda underkastet utgifter, imotsetning til ca. 20 contos nettofortjeneste oppgitt av hr. Villar. Ovenstående regnskap var offentliggjort i polimikken med hr. Correa da Silva for å vise, at det vilde være umulig

å drive lukrativt havfiske, hvis fangsten skulde selges til en gjennomsnittspris av 1 \$ 500 pr. kg.

Ovenstående kalkyle synes ikke å være for pessimistisk å dømme av de opgaver jeg har mottatt nettop fra en større aksjonær i et av de herværende tråler-kompanier. Jeg anser min meddelers oppgave helt pålitelig. Det oppgis at kompaniet med to trålere opfisket i 1934 kun 600 tonn fisk eller gjennomsnittlig 50 tonn pr. måned og en profit under null. Riktignok tillegger min meddeler, at der var ifjor litet fisk på fiskeplassene. Samme kilde mente, ut ifra den hadde erfaring at havfiske i Brasil kun vilde være en god forretning hvis drevet av et større kompani utrustet med den nødvendige kapital, ca. Rs. 10 000 : 000 \$ 000 (ca. 3 mill. kroner) og som kunde organisere ikke alene selve fisket, men rasjonelt distribuere fisken og utnyttelsen av biproduktene i sine forskjellige former, inklusive anlegg av fiskekonservfabrikk. Man mente at drevet på a n n e n måte kan penger satt i havfiske i Brasil ansees som bortkastet. Der klages over en mangelfull eller ikke eksisterende salgsorganisasjon, spesielt for Santos vedkommende, således, at når der er litt større tilgang på fisk er man av og til nødt til å kaste fisken på sjøen. Samme kilde mente, at Bacalhau-importen hadde absolutt intet å frykte av de brasilianske fiskerier og enda mindre behøvet den å være redd virkningene av den nye brasilianske fiskeridministrasjon, der gjør mere ondt enn godt med hensyn til å fremme praktisk fiskeri?

Fisketransport og distribusjon av fisk.

Som nevnt i begynnelsen av denne rapport har det nyoprettede fiskeridirektorat også som oppgave å rasjonalisere transporten og distribusjon av ferskfisk. Der finnes ingen kjølevogner for transport av ferskfisk fra Rio til det indre av landet. Fordelingen av ferskfisk i byen Rio har hittil for det meste vært i hendene på italienerne, som bærer fisken rundt i kurver fra hus til hus og naturligvis, i varmen er fisken på denne måte lett utsatt for å ta skade. Likesom den får en mindre appetittlig utseende. For å avskaffe dette system har den nye fiskeridireksjon vedtatt bestemmelser, som fritar for skatter i løpet av 5 år de organisasjoner, som blir satt igang for å transportere og detaljere fisk i byen Rio på en hygienisk måte ved opprettelse av fiskeutsalgs og transportvogner utstyrt med kjøleri.

Sammendrag.

Som sammendrag av denne innberetning kan man uttale: Den brasilianske administrasjon er mere enn nogensinne fullt opmerksom på fiskerienes økonomiske betydning for landet, ønsker å gjøre alt mulig for denne industris utvikling og har i den anledning satt op et administrasjonsskjema, som omfatter industrien i alle dens detaljer. Der synes å være fisk til stede under kysten i tilstrekkelig mengde til å gjøre en rasjonelt drevet industri lønnsom. Fiskeriet drives enda gjennomgående på en primitiv måte med farkoster uten sjødyktighet. Havfisket er enda i sin vorden og til tross for at den offisielle administrasjons representanter, formentlig for å få folk til å sette penger inn i havfiske, fremstiller denne industri som en ren gullgrube uttaler bedriftens menn, at fisket gjennomgående kun gir beskjedne resultater. Under alle omstendigheter, den optimisme som gav sig utslag i 1928/29 i innkjøp av trålere synes nu å være kjølnet noget av. Oceanografiske studier med hensyn på å opdage og kartlegge fiskegrunner er et helt brakk felt. Ansøkninger om større havfiskekonsesjoner er nærmest blitt avslått på grunn av opposisjon av fiskerbefolkningen. Et hurtig ombytte av importeret Bacalhau med klippfisk av innenlandsk produksjon synes utelukket både fordi tilgangen av råmateriale er utilstrekkelig og fordi ferskfiskprisene faller for dyre for å kunne fremstille klippfisk av gode nasjonale fiskesorter til priser som skulde konkurrere med Bacalhau. Man er heller ikke utrustet med kjølerier i de større byer i landets indre eller med kjølevogner for transport av ferskfisk for på den måte å ombytte klippfisk med ferskfisk.

Til tross alt spores der de siste år en del fremskritt som f. eks. i anlegg av fiskekonservfabrikker og det er å forutse, at fiskeriindustrien vil til en viss grad følge med i utviklingen av den brasilianske industri for øvrig. Det er imidlertid å bemerke, at denne industri, hvis man dermed kun tenker på fiskeri i sin almindelighet, er på langt nær så tollbeskyttet som de fleste andre brasilianske industrier, der ofte har en beskyttelse der når op til flere hundre prosent, og dette kan forklare hvorfor ingen av Brasils pengemenn har satt penger inn her. Ifølge den nye tolltariff betaler ferskfisk en toll av 660 reis plus 10 % eller i alt 726 reis pr. kg. Denne toll er noget høiere enn efter den gamle tariff, men dog ikke mere enn ca. 50 % av den gjennomsnittlige pris ved auksjonsalg av ferskfisk i Entrepoto i Rio og tar man kun hensyn til de fine fiskesorter er det ikke mere enn ca. 25 % av verdien. Dette er en ytterst moderat toll i et land, hvor

man på flere artikler har flere hundre prosents tollbeskyttelse. Klippfisk er enda mindre tollbeskyttet idet tollen på denne kun er 484 reis pr kg. Når dette er så er det naturligvis fordi man ikke har følt nogen konkurranse fra utenlandsk ferskfisk og fordi man ikke kunde lave klipptisk i mengder tilstrekkelig til å tilfredsstille behovet. Imidlertid, den dag da en større trålerflåte vilde være istand til å produsere store kvanta råmaterialer vilde man vel også bli vidne til at klippfisktollen vilde bli satt op.

Import av ferskfisk.

I betraktning av forannevnte ferskfiskpriser vil det falle vanskelig å importere fersk fisk her til, idet denne med alle påløpende utgifter vil falle dyrere enn fisk av lokal produksjon. I betraktning av nuværende ufordelaktige pengekurser måtte man, for å kunne konkurrere, være istand til å levere fisken h e r til en pris av ca. 50 øre pr. kg., helst billigere.

Eventuelt samarbeide mellom norsk fiske-teknikk og brasiliansk fiskeri. Leveranse av norsk maskineri for brasilianske fiskekonservfabrikker.

Til slutt vil jeg meddele, at under min samtale med fiskeridirektør Dr. Moreira de Rocha, i desember, uttalte denne, at den brasilianske administrasjon meget gjerne ønsket samarbeide med hensyn til organisasjon av fiskeriforetagender med land, der som Norge var blandt de ledende på fiskeriindustriens område. Man tok med åpne armer mot kapital og teknisk fagkunnskap til utvikling av landets fiskerier. Han mente at her var store oppgaver som ventet på sin løsning og her måtte være utmerket fremtid for folk der satt inne med moderne teknisk fagkunnskap. Man så gjerne, at nogen kom og satte kapital inn i hygieniske fiskeutsalg i Rio eller i transport av fisk eller i moderne fiskekonservfabrikker. Han mente, at her var et meget stort og fruktbringende arbeidsfelt for de rette folk. Han uttalte, at hvad brasilianerne mangler er moderne teknisk utdannede folk der kan gjøre det av med de gamle inngrodde vaner og anlegge bedriften

etter moderne prinsipper. Man behøvet også å lære hvorledes man skulde tilberede en god klipptfisk.

På foranledning av min opplysning om, at Norge er pionérland med hensyn til maskiner for fiskekonservfabrikker, anmodet hr. Moreira da Rocha om at interesserte fabrikanter i Norge vilde tilstille *Cecção de Caça e Pesca* fullstendig sett kataloger over det maskineri som kunde leveres, idet det meddeltes, at man manglet fullstendig adresser på norske fabrikker av den slags maskiner, hvorimot han hadde en hel del kataloger fra andre land, spesielt Tyskland.

Fullstendig adresse: Ministerio de Agricultura, *Secção Caça e Pesca* Matta Machado, Rio de Janeiro.

Handelstrykkeriet A/S, Bergen